

Pomerania es junto al mar, como la Primoria de los croatas.

Pomerelia es junto al lago. Polesia es junto a hondonada. Polonia sería campos, como el ruso Polyana, que es también roza o desmonte.

I LETRAZ BUKATZEN DIRAN ITZAK BESTE ITZ EDO ATZIZKIEKIN LOTZERAKOAN NOLA JOKATZEN DUDEN

Zatarain-darr Anbroisi

Euskaltzain guztiok eta euskaltzain eztiran askok bada-kigu E edo O letraz bukatzen diran itzak beste itzen batekin edo atzizkiren batekin alkartzera koan azkeneko E edo O letra ori A biurtzen dala. Esate baterako:

Arte: Artamendi, Artazarraga, Artadi, Artagan, Artatxo ta abar;

Etxe: Etxabe, Etxaleku, Etxaburu, Etxaluze, Etxaeta, Etxaundi, Etxauts eta abar;

Bide: Bidazabal, Bidaondo, Bidasolo, Bidagoiti, Bidanausia, Bidakorta ta abar;

Ote: Otaola, Otadui, Otatzua, Otamendi, Otagorrieta ta abar;

Neke: nekatu; eske: eskatu, eskari; ate: atadi, ataska, ataoste; molde: moldatu;

Torre: Torrabil, Torrabarri, Torrabitate, Torraeta, Dorrazubi, Dorrazuriaga ta abar;

Baso: Basabe, Basarte, Basaburu, Basagoiti, Basabide, basakatu, basaurde ta abar;

Pago: Pagadizabal, Pagamendi, Pagatza, Pagazarra, Pagazubia, Pagatzaurtundua ta abar;

Solo: Solabarri, Solaguren, Solabe, Solarte, Solalde, Solabilla, Solageztua ta abar;

Soro: Soraluce, Sorabide, Soraberriaga, Sorabilla;

Garo: Garamendi, Garaeta;

Mando: Mandabideta, mandazaiñ;

Uso: Usategi, usakume;

Ego: egatu, egal, egalari, egabera.

I letraz bukatzen direnetaz berriz Azkue-ren iztegiak onakoan besterik eztió:

— I sufijo: 3.º (c) sufijo determinativo de ciertos infinitivos primitivos, desinencia tal vez la más usada de todas. Estas son las cinco vocales (la U es por lo general terminación de verbos derivados) y las consonantes L y N. De ellas son separables (es decir, verdaderos sufijos) la I y la U y, en ciertos casos, la N. La I se separa y se elide: A) (c) ante el infijo —TE— y los sufijos -KIZUN, -KOR, -MEN y otros: ikuski, ikuskizun, ikustea (c). Estas palabras se derivan de IKUSI. La I es inseparable en las sílabas di, ti, gi, ki; lo cual es debido a razones eufónicas que rechazan uniones, como DMEN, TKIZUN, GMEN, KTE, etc. No se dice irudmen, sino irudimen, “imaginación”; jaurtkizun, sino jaurtikizun, “cosa arrojada”; ebagmen, sino ebagimen, “corte”; eukt, sino eukite, “posesión”, etc.

Nere ustez bukaerako I letra geyenetan galdu egiten da; ona adibideak:

Iturri: Iturrondo, Iturralde, Iturrate, Iturbe, Iturbide, Iturburu, Iturraín, Iturrena, Iturmendi, Iturbero, Iturriotz (Iturriotz ere bada), Iturrotzaga, Iturgaitz, Iturrobi, Iturgorta, Iturkoa, Iturtza (Iturritza ere bada), Iturtzaeta, iturbegi, iturrama.

Uzterri: Uztarpe, uztarrestalki, uztarredo, uztartu.

Ardi: Arbide, artalde, artesne, arkara, artillo, artzar.

Arri: arrobi, artzulo, arkaitz, Arburu, Arbelaitz, Artzabaleta, Arzabaltza, Arrate, Hardoi, Arregi, Arlaban, Arzubialde, Arluzeaga (Arriluzea ere bada), Hartzubehere, Arratzua,

Arratzola, Artzuaga, Hargain, Mugartegi, Arrandiaga (Arriandiaga ere bada), Armintza, Arsoloaga, Mugarra-ga, Harretxe, Argutxiagoiti, Artzubide, Artzubieta, Arrarte, Arbe, Arbitarte, Arbulu, Argibel, Arratibel (leen Arrategibel), Artzabe, Artzaondo, Garralde (= Harralde).

Burdi = gurdi: burtaga, burtaker, burtaket, burtasto, burtalbo, burtarasa, burtardatz, burterrai, burteda-zulo, burtegan, burterrailla, burterresto, burtesi, burtesto, burtetxe, burtezpata, burtigun, burtirrizko, burtoe, burtorratz, burtorrazi, burtxirriko, burtzain, burtzail, hurpil.

Ipurdi: ipurtaundi, ipur-masail, ipurterre, ipurteker, ipurtargi, ipurtel, ipurtikara, ipurtzulo, ipur-kankar, ipurkoloka, ipurloka (B-m), ipurmami, ipurtaire (Lg) ipurteste.

Zaldi: zalbide, zaltoki, zaldun, Zaldunbide, Zaldegigana, zaldaleak irabazi.

Elorri: Elormendi, Elortza, Elordi, Elortegi, Elortondo.

Begi: bekain, betondo (begiondo ere esaten da), betazal, betargi, bekatxu, betarro, betarte, betazain, betazpi, beteraztun, beteri, beteritzu, betterre, betertz, betesa, betexkel, betespal = betezpal, betezkel (begi-okar), betikara, betilla, betillun, betinguru, betintza, bethireki (Oih), betizu, betoker (begi-okar ere esaten da), betosko, betoskol, betsein, betulo, betzain, betzinte, betzurda.

Belarri: belarluze, belarmotz, belarrondoko (irurok I-rekiñ ere esaten dira, agian belarr-etik ateratako itzekin naasi ezti-zagun).

Ogi: otordu, otorde (RS-534, G-59), otazal, otondo, otapur, otzara, opil.

Beste aldi batez aipatu nai nituken itz batzuetan bukaera -ARI izanik alkarzean I galdu ta -AL biurtzen da:

Afari: afaldu, afalondo, afalordu (gure aldean F ordez P esan oi degu).

Bazkari: bazkari, bazkalondo, bazkalordu, bazkaldar, bazkallurre.

Gosari: gosaldu, gosalondo, gosalordu, gosalarte, gosalatzin, gosaldar, gosalaurre, gosalgarai, gosalketa.

Gari: galburu, galbide, galbae, galeper, galepaille, galereite, galerne, galgorri, galjaite (B), gal-jorra, galmotz, galondar, galorratz, galots, galsoro, galzikin, galtzuondo, galtzuztar, galtzuri, galtzerri, galtzuzkur, Garmendia.

Guztioik ikusi ondoren galdera bat datorkigu ezpaiñetara: ¿Zergatik beste itz batzuekiñ ezta orrelakorik gertatzen? Esate baterako mendi, zubi, iri = uri itzak alkartzen diranean ere eztude I letra galtzen; ¿zergatik? Eztakit; agian naspide gerta litezkelako; esate baterako urik URI-tik Urarte, Urondo, Urbazter eta abar; aterako bagenitu Uri ordeztu UR-etik ateratakoak lirakela uste ekungo genuke. Berdintsu Mendiondo ordeztu Mendonde esango bagenu' Mendaondo ote dan dudan geldituzte; Iriarte ordeztu Irarte esan ezkerre berriz' Ira-arte = garo-arte adi genezake. Zubi itzari I kendu ezkerre' ZUB- geldituko litzauguke, ta alkartzeko itxura txarrekoa da: letra bakardi-aurrean B bereala galtzeko arriskuan litzake, ta letra ba alkarki aurrean berriz lotzeko oso gaizko gertatuko litzake: gogoratu Zubando ta Zubgarai eta oen antzeko beherenbatzu.

Dana dala, orrelako batzu ere badira:

Egiguren ordeztu Eguren

Zubiurruti ordeztu Zuburruti (Bergara-n)

Mendiarte ordeztu Mendarte (Zeraiñ-en)

irurok Oregi jaunari ikasi dizkiot; besteok berriz Mariano Gallastegi jaunak esan zizkidan:

ekak = ekarri egidak (Elgoibar-en)

izartu = izarditu; au ezta Elgoibar-koa bakarrik:

“Amikuse-ko Gillon” izeneko kantuarren bertsoeren batek onela dio:

ezta izertu nahi

oraiko neskatxa.

Gipuzkoan, eta agian beste alde batzuetan ere bai *ekarri egidazu* edo *ekarri idazu* ordeztu *ekatzu* esan oi degu.

Azkenez oñatiarrik geyenek Olabarrieta ordeztu *Olabarta* esaten du.